ARRELATS

Guia dels arbres singulars del municipi de Vimbodí i Poblet

Amb els relats literaris de l'escriptora Teresa Duch

Paratge Natural d'Interès Nacional de Poblet

Generalitat de Catalunya
Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural

Ajuntament de Vimbodí i Poblet

ÍNDEX

- El projecte ARRELATS 5
- *Els arbres saben el secret* 7
- Els ARRELATS 8
- Localització dels ARRELATS 9
- Pi dels Fontanals 10
  Volar 11
- Alzina de les Planes 12
  Sola 13
- Servera de Riudabella 14
  La meva ombra guai 15
- Castanyers de Castellfollit 16
  Inútil 17
- Figuera de la Finca les Muralles 18
  Com una reina 19
- Lledoner de Poblet 20
  Ornamental 21
- Cedre del Jardí dels Salesians 22
  El cedre i la rosa 23
- Xiprers dels Torrents 24
  L'ermita i jo 25
- Pollancre dels Torrents 26
  El vigilant del canyar 27

EL PROJECTE ARRELATS

ARRELATS és el nom de la iniciativa mediambiental, històrica i literària que es configura a l'entorn d'una quinzena d'arbres emblemàtics del terme municipal de Vimbodí i Poblet.

Es tracta d'exemplars de gran bellesa i encant, cadascun dels quals presenta una singularitat associada a la seva forma o dimensions, a la seva antiguitat, o als fets històrics de què ha estat testimoni. ARRELATS pretén difondre entre la població els valors naturals, històrics i patrimonials de tots aquests gegants de fusta, a través d'activitats vinculades al lleure, al coneixement i al respecte per la natura.

Impulsat per l'Ajuntament de Vimbodí i Poblet, ARRELATS convida a gaudir d'aquest patrimoni a través d'elements informatius en suport paper, tecnològic, i de senyalització vertical al mateix lloc on se situa l'arbre. D'altra banda, la informació de cada arbre es complementa amb un evocador relat literari que l'escriptora Teresa Duch ha ideat expressament per a ARRELATS.

El projecte pretén augmentar el coneixement dels arbres singulars, i al mateix temps conscienciar de la necessària preservació del conjunt forestal del territori. En base a aquesta premissa, tots i cadascun dels arbres del projecte ARRELATS han estat:

INVENTARIATS

Les principals característiques de cada arbre es presenten a través de fitxes detallades, basades en l'inventari realitzat per Jaume Marlès i Julia Pérez, sota la direcció del Dr. Martí Boada.

PROTEGITS

Els arbres van ser declarats d'interès local l'any 2013 (Ajuntament de Vimbodí i Poblet) i d'interès comarcal l'any 2014 (Consell Comarcal de la Conca de Barberà). Dos exemplars són, a més, arbre monumental a Catalunya (Generalitat de Catalunya).

SENYALITZATS

En la principal via d'accés a cada exemplar se situen senyals indicatives que en faciliten la identificació i n'amplien la informació mitjançant codis QR.

COMPARTITS

Tota la informació sobre les característiques dels arbres, les coordenades de posicionament, la història que els envolta, les rutes que s'hi poden fer, o els aparcaments més propers, és d'accés públic a través de la web de l'Ajuntament de Vimbodí i Poblet, dels codis QR situats en les senyals indicatives dels arbres i d'aquesta guia. Els relats literaris dedicats a cada arbre completen un recorregut carregat d'història i sentiment.

ELS ARBRES SABEN EL SECRET

Diuen que quan els arbres van poblar la terra tenien una marxa formidable i es desplaçaven d'ací d'allà, sempre de nit, amb l'única precaució de no entrebancar-se amb les pròpies arrels i les capritxoses branques. També podien parlar sota la lluna, encara que en un llenguatge especial i no accessible a d'altres espècies. Diuen que tot se'n va anar en orris amb l'afer de la poma i que Déu va imputar la pomera, i amb ella tots els arbres, en el cas de la temptació a Eva.

Déu va castigar els arbres a romandre immòbils pels segles dels segles i a poder exercitar la parla només quan la pluja i el vent fossin tan intensos que les paraules dels arbres es confonguessin amb la seva remor. Adam va demanar un alleujament de la pena, la culpa, va dir, ha estat d'Eva –i aquí va començar tot– però només aconseguí que Déu autoritzés els arbres a moure's en un perímetre restringit. Per això els arbres des d'aleshores enfonsen i estenen les arrels ençà i enllà com si els hi anés la vida, creixen en direcció al creador i eixamplen branques i capçada a dreta i esquerra, recordant aquells vells i meravellosos temps quan tot era tan senzill com treure les arrels de la terra fonda i començar a caminar. D'aixecar el càstig sobre la parla, Déu no en va voler saber res. Diuen els erudits en la matèria que els arbres van saber des del principi que Eva era tan innocent com ells en l'assumpte de la poma i que Adam es deixà subornar per la serp i per això l'acusà. Per aquest motiu des d'aquell temps tan antic, els arbres s'han sentit sempre en deute amb les dones, perquè si bé a ells se'ls va alleujar la condemna, a la dona no se la va exculpar mai.

Els arbres en cap cas no es van conformar i van lluitar per mantenir els seus privilegis. Fa molts anys d'això, segles, mil·lennis i, pobrets arbres, van anar caient, uns pel pas del temps, altres pel pes de la civilització, uns més per la desmesura dels homes i alguns per llamps caiguts en ziga-zaga del cel, ells sempre van pensar que enviats per Déu. Uns quants, no obstant, van resistir i així va sorgir una nissaga d'arbres centenaris que, tot i acabar morint, deixaven en el seu lloc l'arrel perquè n'hi naixés un altre. Els arbres nous compartien la longevitat dels seus predecessors i l'energia i impetuositat de la joventut, des de sempre capaç de grans proeses.

De l'excel·lent nissaga que va anar millorant l'espècie, en queden uns centenars d'arbres escampats per tot el món. I ningú no sap per què, uns quants d'aquests ancians arbres que posseeixen la saviesa del que tot ho ha vist passar i res no l'ha deixat indiferent, es concentren en un territori petit dins la Conca de Barberà, a recer de les Muntanyes de Prades i a tocar del Monestir de Poblet.

Els arbres s'escampen pel seu terme, a favor de la banda del bosc. Diuen que els hi agrada el sol i la companyia dels conills, les perdius i les llebres. Que els plau sentir el riu i el cant de l'aigua i que gaudeixen acollint els nius del pit-roig. També estimen la pluja i l'olor dels bolets i tenir tan a prop les muntanyes, que anirien a trobar si es poguessin alliberar. A pesar d'esbargir-se d'aquesta manera el que els hi agrada més és que el vent els faci girar i veure el poble tot allargat, amb una sola casa molt alta, han sentit dir que és el campanar. Amb la seva vista tan clara i des d'un punt tan privilegiat es delecten de veure les dones que amb el seu moviment incessant fan rutllar el món i la història, sempre amb un gest callat.

Del que diuen i diuen
jo ja me'n vaig atipar,
i una nit de lluna plena,
érem al mes de maig,
vaig anar fins a les Planes,
és un lloc com no n'hi ha.
En silenci,
vaig acostar-me a l'alzina,
no feia vent ni plovia,
però la vaig sentir parlar.
L'alzina deia paraules,
en català net i pla.
Vaig mirar vers on mirava
i allà baix a Riudabella,
la servera escoltant,
al seu torn també parlava
i mentre parlava,
es girava
i als castanyers fort cridava.
Jo allí dreta,
quieta i expectant,
com en un somni
els ulls em fregava.
Les històries que s'explicaven
eren per riure i plorar,
per tremolar i rumiar
i aquí només algunes
us n'he pogut relatar.

(Tots els relats d'aquesta publicació són obra de l'escriptora Teresa Duch, http://salsa-ficcio.blogspot.com).

ELS ARRELATS

1- Pi dels Fontanals

2- Alzina de les Planes

3- Servera de Riudabella

4- Castanyers de Castellfollit

5- Figuera de la Finca les Muralles

6- Lledoner de Poblet

7- Cedre del Jardí dels Salesians

8- Xiprers dels Torrents

9- Pollancre dels Torrents

LOCALITZACIÓ DELS ARRELATS

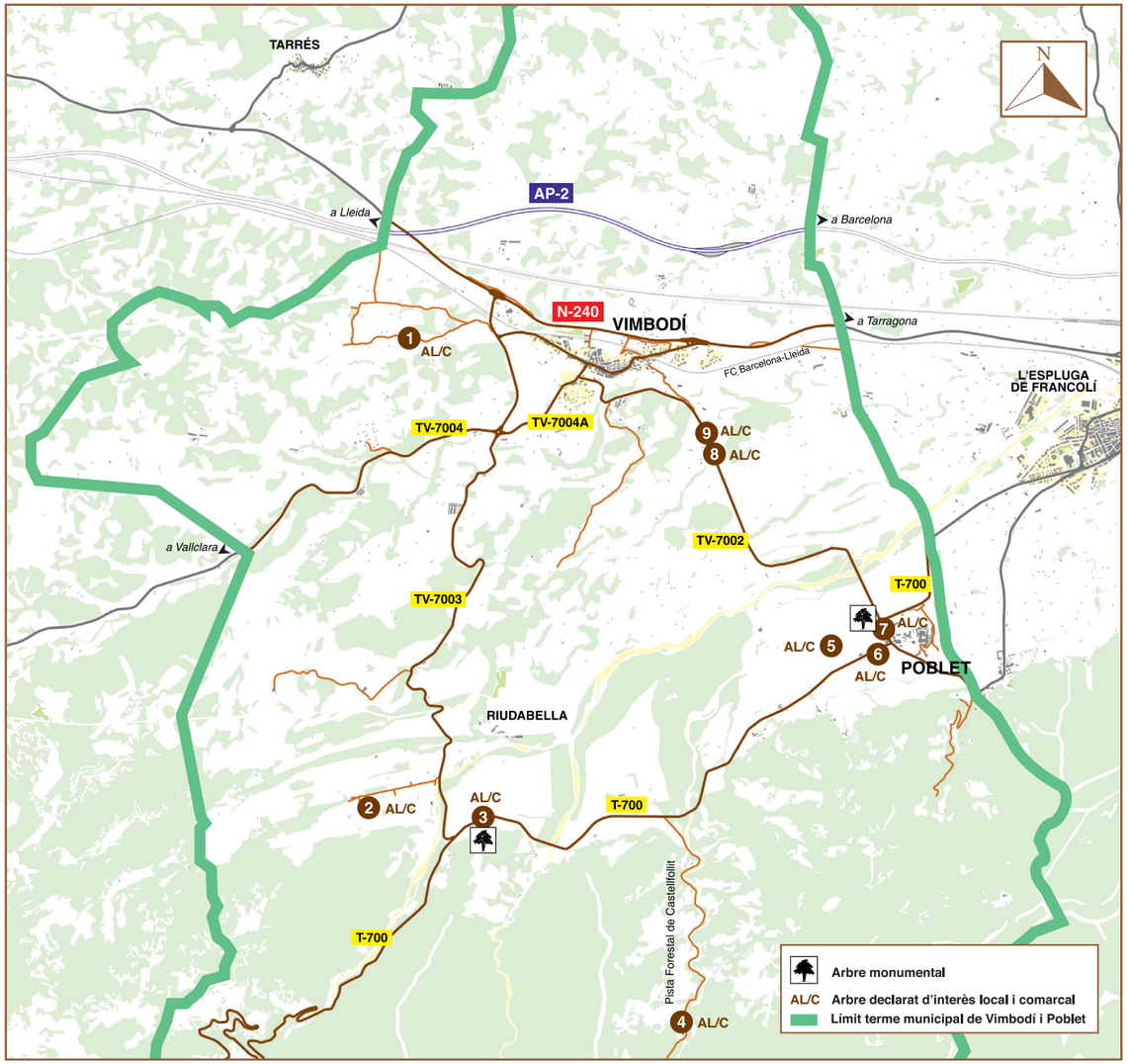

1. Pi dels Fontanals - *Pinus halepensis* - Família: Pinàcies

CARACTERÍSTIQUES: El pi blanc és l'arbre mediterrani per excel·lència. Té les fulles aciculars i agrupades de dues en dues. Bona part de les pinyes perduren en la capçada de l'arbre fins al moment de la descomposició, per la qual cosa resulta relativament fàcil distingir-lo d'altres espècies de pins. El pi blanc conforma aproximadament el 20% dels boscos catalans. Pot arribar a viure entre 250 i 300 anys, i no resulta gens estrany trobar-lo de forma aïllada.

USOS: Aquesta espècie és una gran productora de resina, matèria primera a la indústria química per a la fabricació de vernissos, aiguarràs o gomes adhesives.

CURIOSITAT: En cas d'incendi, en entrar en contacte amb el foc les pinyes (seròtines) s'obren per afavorir la dispersió de llavors i propiciar, així, la regeneració del bosc cremat.

PI DELS FONTANALS: Presenta un bon estat de conservació, malgrat tenir alguna branca seca. El tronc el recobreix una escorça fortament estriada que el protegeix i, tot i que parteix d'una sola unitat, al cap d'uns metres es divideix en dos eixos de gran volum. El pi està situat darrere d'una pallissa, en un bosquet elevat i envoltat de camps de cultiu, al paratge dels Fontanals, dins la partida del Corregó. La seva situació fa pensar que, segurament, l'arbre va ser conservat per l'ombra que oferia als pagesos en les estones de repòs. També se l'anomena pi del Corregó o pi del Trinitat.

PERÍMETRE DEL TRONC A 1.30 m	4.22 m
PERÍMETRE A LA BASE DEL TRONC	6.74 m
ALÇADA	24.27 m
AMPLADA DE LA COPA	20.40 m

SITUACIÓ:

Coordenades GPS de l'aparcament: X, Y: 336451, 4585316

Lon, Lat: 1º2'36.3427'', 41º24'9.9375''

Coordenades GPS de l'arbre: X, Y: 335411, 4585314

Accés a peu:

VOLAR

Els ocells de mes branques
no se saben espavilar
cadascun té una paranoia
espinosa de curar.
El pit-roig pateix d'insomni,
el gaig no calla mai més,
d'ací d'allà va la tórtora,
l'estornell té por al pagès
i, monògama, la garsa,
sense rubor diu, només,
que de mascles, en vol tres.
Tots m'expliquen les misèries
i jo els dono un consell a tots:
poseu-vos a volar prompte,
i tots els mals se us hauran fos.
Qui fos ocell amb ses ales!
Qui pogués el cel solcar!
Aquests consells que els dono,
jo no me'ls puc adoptar,
que les arrels són cadenes,
fa llargs anys que hi sóc lligat.
No sé si els ocells somnien,
si en traurien l'entrellat
si els hi dic que tinc un somni
des de la més tendra edat:

Quan a la nit, tothom calla
i ens envolta la quietud,
jo tanco els ulls i somnio
somnio en un cel atzur;
que les branques em són ales,
i les arrels, propulsió.
De primer volaré en cercle
per damunt del Corregó,
després solcaré l'aire
i cap a la Plaça Major.
Vimbodí no veu remuntar-me,
és de nit fora del somni,
hores de son profund,
i mentre no arribi l'alba
planaré de prop, de lluny.
Del Pont de les Orenetes,
baixaré a les Fonts del Gorg,
del campanar a les Roques,
i enfilaré més amunt.
En diuen d'aquestes branques,
les del Pi dels Fontanals,
els ocells que aquí reposen
no saben la veritat
i es que quan ells s'hi aturen
puc sentir la llibertat.

2. Alzina de les Planes - *Quercus ilex* - Família: Fagàcies

CARACTERÍSTIQUES: L'alzina té una copa àmplia, densa i arrodonida, amb fulles perennes, llargues, fosques i aspres a l'anvers i amb molts nervis al revers. Els seus fruits, els glans, són una important font d'alimentació per a la fauna salvatge. Espècie típicament mediterrània, és l'arbre més característic de la Península Ibèrica. Forma boscos anomenats alzinars.

USOS: Els glans s'han aprofitat per al consum del bestiar, la seva fusta per a l'elaboració d'eines de pagès i altres estris de fusteria, i les branques, per a llenya i carbó vegetal.

CURIOSITAT: L'expressió popular "llenya d'alzina, vi de sarment, oli d'oliva i pa de forment" dóna fe de la qualitat de la fusta d'aquest arbre com a combustible.

ALZINA DE LES PLANES: Presenta un bon estat de conservació, amb forma arrodonida, i un tronc de gran diàmetre protegit per una tímida escorça estriada i grisenca. S'hi poden observar uns rebrots que dificulten l'apreciació del tronc que es divideix en un nombre important de branques repartides de forma bastant homogènia.
L'alzina de les Planes fa de partió entre dues finques, aquest pot ser el motiu perquè s'hagi conservat al llarg del temps. De l'arbre estant, s'albira una magnífica vista del Castell de Riudabella, del Monestir de Poblet, de les Muntanyes de Prades i de bona part de la Conca de Barberà. A prop hi ha una bassa de lona de grans dimensions, que des de 1981 abasteix d'aigua a la població de Vimbodí.

PERÍMETRE DEL TRONC A 1.30 m	2.63 m
PERÍMETRE A LA BASE DEL TRONC	5.00 m
ALÇADA	14.00 m
AMPLADA DE LA COPA	12.76 m

SITUACIÓ:
Coordenades GPS de l'aparcament: X, Y: 335068, 4581482
Lon, Lat: 1°1'40.5685", 41°22'4.6750"
Coordenades GPS de l'arbre: X, Y: 335063, 4581372
Accés a peu:

SOLA

Ni me'n recordo del temps que fa que sóc aquí. Sola. Jo era l'única alzina i la més vella. Després van créixer els altres arbres i vaig tenir companyia i conversa. De vegades, massa. Massa pins, massa rebolls, massa farigola, massa boletaires, massa tabola i guirigall. Ho pensava aleshores, ara ja no ho penso. Ara penso que el meu bosc era un paradís, des d'on s'albirava la terra promesa, una terra promesa amb muntanyes i valls, castells i monestirs, pobles i comarques.
Vaig veure el pagès com, corrents, venia de dret cap al bosc. Sorpresa i indignada vaig observar que amb el destraló tallava una branca de pi i tornava a marxar com un llamp. Què caram li passava? Ja el coneixia. Feia anys que rodava per aquí ben enfeinat amb la seva vinya. Ara la llauro, ara l'ensofro, ara en trec els brots, ara els cavalls, ara la veremo. I tornem a començar. No m'estranyava el cicle. A la natura, els cicles són la cosa més natural del món.
El pagès va començar a donar cops a terra amb la branca. Em va semblar desesperat i en vaig estar segura quan el vaig sentir cridar: auxili, socors, ajudeu-me! Llavors ho vaig veure. No era a terra on picava, sinó damunt del foc del marge. Ho feia de tant en tant, de posar-hi foc. Sabia el que feia; tota la vegetació que creixia en el marge li robava l'aliment amb què la terra podia nodrir la vinya. I ho feia amb precaució, amb cura; mai no se li havia escampat. Però aquell dia el Serè va jugar-li una mala passada. Anava d'ací d'allà i picava damunt del foc amb totes les seves forces, mentre continuava demanant ajuda.
Recordo que vaig pensar que, enmig dels espetecs i crepitacions del foc, només Déu el podria sentir. Jo encara no entenia el seu desesper i no me'n feia l'abast del que estava a punt de passar. Fins que vaig veure saltar, com un dimoni, aquella flama en direcció al bosc. El foc va fer via vertiginosament, avivat pel vent que sempre havia gronxat, ara suau, adés amb força, les meves branques i m'havia refrescat en els vespres calorosos de l'estiu. Vaig veure impotent com el bosc i tots els companys s'anaven cremant sota el foc implacable, sense poder-hi fer res i com el pagès aixecava els braços cap el cel amb els punys tancats, ja palplantat sense esperança.
Encara no sé qui em va salvar, ni perquè. Diuen que al foc li agrada trescar per la muntanya i jo era en el punt més baix. I –això no ho explico mai, sé que ningú no s'ho creuria– el Serè va deixar de bufar quan el foc era a tres metres escassos de la meva soca. El pagès es va quedar aquí fins que el bosc va deixar de cremar. Després, va venir cap a mi i em va abraçar. Plorava. Quan vaig sentir les seves llàgrimes a la meva escorça, jo també vaig plorar, pel pagès, pels companys, pel bosc i perquè m'acabava de quedar sola. I des d'aquell dia, fins ara. Hi ha els ametllers, els sembrats, la vinya, els olivers i els avellaners, però mai no hi ha tornat a créixer un arbre de bosc per aquí, només matolls insípids sense conversa.

3. Servera de Riudabella - *Sorbus domestica* - Família: Rosàcies

CARACTERÍSTIQUES: La servera té la copa frondosa i arrodonida, el tronc de color grisenc i les branques més joves peludes i de color verd ataronjat. Les seves fulles són compostes, és a dir, estan formades per un conjunt de segments anomenats folíols, que individualment poden semblar fulles però que en realitat formen part d'un mateix conjunt. Les flors, blanques o crema, amb cinc pètals, apareixen agrupades, i el fruit, rodó i carnós, pren una gamma de coloracions en funció de l'estat de maduració, passant del verd a l'òxid, moment en què ja pot ser consumit.
Es tracta d'un arbre de fulla caduca, que apareix sobre terrenys humits com a espècie acompanyant d'alzinars, rouredes i pinedes. A la tardor, adquireix una bella coloració que destaca enmig de la resta de vegetació.

USOS: La fusta de la servera s'ha utilitzat tradicionalment en ebenisteria. En carnisseria: els millors pilars de fusta per tallar la carn són de servera. Així mateix, donada la seva important concentració en pectines, s'ha utilitzat també en l'elaboració de licors i gelatines.

CURIOSITAT: Les llavors germinen més fàcilment si han estat ingerides per animals i després expulsades amb les deposicions.

SERVERA DE RIUDABELLA: La servera de Riudabella corona unes vinyes, i se situa a tocar de la carretera T-700 entre Poblet i Prades. Aquest exemplar, probablement el més gran de Catalunya de la seva espècie, té el tronc recobert per una escorça amb abundants estries. Les branques, força esveltes, tenen extrems secs en algunes parts. A la tardor, el fullatge adquireix tonalitats groguenques i rogenques que la fan destacar sobre molts altres arbres, i finalment queda despullada de fulles fins a la primavera següent.
La servera és a la finca de Riudabella, que dóna nom al castell que és propietat de la família Gil des de finals del segle XIX, arran de la desamortització de Mendizábal.

PERÍMETRE DEL TRONC A 1.30 m	2.23 m
PERÍMETRE A LA BASE DEL TRONC	3.07 m
ALÇADA	15.57 m
AMPLADA DE LA COPA	13.10 m

SITUACIÓ:
Coordenades GPS de l'aparcament: X, Y: 335720, 4581086
Lon, Lat: 1º2'8.9878", 41º21'52.3247"
Coordenades GPS de l'arbre: X, Y: 336039, 4581285
Accés a peu:

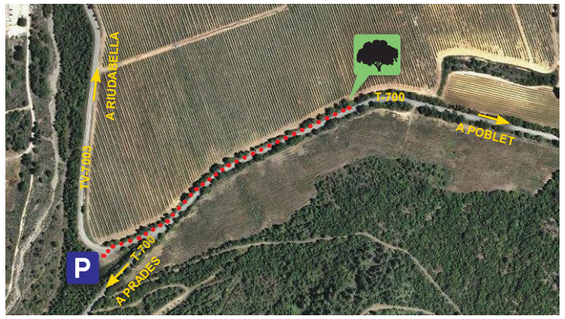

LA MEVA OMBRA GUAI

Que m'havia de pensar jo que la meva ombra fos tan *guai*! Sóc aquí des que vaig néixer i d'ombra sempre n'he anat sobrada. Al principi era una *friqui*, tan petita jo, un pam de terra aixecava. Els grans, tots d'una alçada brutal, passaven de mi i els petits em tenien baldada; formigues, escarabats, erugues i aquell coi d'aranyes es passejaven per les meves fulles i tiges, i conills, llebres i rates cellardes em tenien ben *ratllada*, sempre passant pel meu damunt. Era molt *xungo*, però m'ho vaig *currar* i vaig créixer.
–La Servera s'ha fet gran!– comentaven els pins.
–Quina canya!– les alzines.
–Que guapa!– el reboll.
–A *tope*!!!– deia jo.
Els fums em van pujar al cap i tot el dia estava *empanada*: que guapa que sóc, que guapa que sóc, que guapa que sóc!
Des d'allà baix a Riudabella i fins aquí, veia els homes com *curraven* tot el dia al camp. I em *molaven*. Els homes em *molaven* perquè podien tirar milles i sempre tenien unes mogudes brutals. Sí que a vegades semblaven no tocar gaire de peus a terra, però jo seguia *flipant* amb ells.
Un dia, en vaig clissar tres que pujaven cap al bosc. Portaven tots el mateix artefacte *hortera*. Tot brillant, amb una part llarga i dentada. I jo al·lucinant. Eren uns cracs els homes! Pimpam i es van posar a la feina. Tots els arbres van anar caient. L'artefacte els segava els peus, un darrere l'altre. Jo estava totalment atacada perquè primer vaig pensar estàs *pillada*, tia, i de seguida avui i aquí la palmes, Servera.
–La servera no es toca –va dir un dels homes, aturant l'artefacte; jo també vaig aturar la respiració –No destorba i fa bona ombra!
Que fort! I no vull fer el pena, però que fort! Només jo em vaig salvar. Els fums em van caure en picat, la confiança en els homes, també.
No m'he tornat a trobar guapa mai més. Ja només estic al *tanto* de la meva ombra. Per aquí hi han tornat a créixer alguns col·legues, també els cau la bava quan veuen els homes, però jo ja els ho dic: no us *empaneu* tant, que l'únic que us pot salvar és la vostra ombra. Els homes, és veure'ls venir i posar-me de mal rotllo. Ja es poden asseure sota la meva ombra, i xerrar, muntar les seves mogudes i anar de *guais*, que jo no me'n torno a refiar mai més. Ni de conya!

4. Castanyers de Castellfollit - *Castanea sativa* - Família: Fagàcies

CARACTERÍSTIQUES: El castanyer és un arbre corpulent i amb una gran capacitat de rebrot de soca. Té l'escorça de color verd-bru, llisa en els peus més joves i estriada i grisenca en els vells. A la tardor, aquest arbre produeix una infructescència en forma de cúpula tancada i espinosa de la qual surten les apreciades castanyes.
Cal destacar el seu valor ornamental, no només per les mil i una formes que pot arribar a adquirir, sinó també per les diverses tonalitats que agafa el seu fullatge a les diferents estacions de l'any, des del verd intens fins al groc, el vermell i el marró. A mesura que va creixent, el tronc té tendència a buidar-se per dins, per la qual cosa esdevé un bon refugi per a la fauna.

USOS: Aquesta espècie s'utilitza per a la producció de castanya i de fusta.

CURIOSITAT: La castanyada, festa popular celebrada la vigília de Tots Sants a Catalunya, tenia antigament una part simbòlica de comunió amb l'ànima dels morts, donat que mentre es torraven les castanyes, es resava el rosari en record dels familiars difunts.

CASTANYERS DE CASTELLFOLLIT: Formen un grup de set exemplars, catalogats d'interès local i comarcal, cadascun dels quals presenta característiques peculiars, amb troncs de grans dimensions, buits de dins i envoltats d'una escorça fortament estriada, amb poques branques vives. La seva funció original era la producció de fruit. Actualment, però, la producció és escassa.
Els set castanyers estan situats vora la Casa dels Monjos, una antiga granja de Poblet fundada el segle XII i reconstruïda fa uns decennis com a residència d'estiueig dels monjos. Es creu que aquests exemplars van ser plantats fa segles per abastir de castanyes el monestir. Prop dels castanyers s'alça imponent la Roca de Ponent, visible des de Vimbodí i coneguda per ser el darrer lloc on hi toca el sol abans de pondre's. Els castanyers centenaris estan situats en ple Paratge de Poblet, entre l'àrea d'esbarjo de la Roca de l'Abella i la casa forestal de Castellfollit, d'aire modernista, construïda a la primeria del segle XX.

PERÍMETRE DEL TRONC A 1.30 m	8.32 m
PERÍMETRE A LA BASE DEL TRONC	11.60 m
ALÇADA	7.90 m
AMPLADA DE LA COPA	10.23 m

SITUACIÓ:
Coordenades GPS de l'aparcament: X, Y: 337707, 4579506
Lon, Lat: 1º3'36.0020", 41º21'2.5539"
Coordenades GPS de l'arbre: X, Y: 337731, 4579522
Accés a peu:

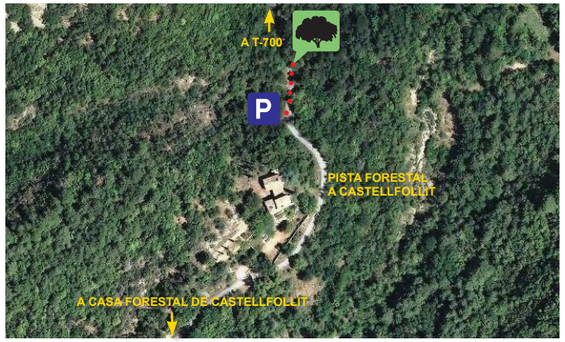

INÚTIL

Havia sigut un dia com un altre. Jo m'havia lamentat des de la sortida del sol per allò que havia estat i ja no era, pel dur que és fer-se vell i pel dolor de les meves nafres obertes que no em donaven treva ni un segon.
Allà baix ja feia dies que s'hi havia declarat la guerra. Les bombes encara no havien començat a esclatar, però per experiència reconeixia la remor que les precedia i tot i la meva gran preocupació pels propis problemes estava inquiet per quan pogués començar.
Amb la poca mobilitat que em permetien els anys, em mirava les grans ferides obertes en el meu tronc. Després mirava els meus sis companys i em preguntava què hi fèiem en aquest món, mutilats d'aquella manera, inútils, sense dignitat, i quin sentit tenia la nostra vida. Potser aquella guerra ens deixaria encara més malmesos.
Ens trobàvem a la tardor de 1938. Totes les meves flors ja havien madurat i començaven a convertir-se en aquella càpsula espinosa que guardava, en el seu interior, les castanyes. El sol ja feia una estona que s'havia amagat darrere la Roca de Ponent, però encara inundava el món amb la seva claror.
Va ser quan tot estava tranquil, només bufava un lleuger ventijol com cada vespre i la lluna i els estels s'ensenyorien del cel, que vaig veure-la pujar apressadament per la carena del Barranc de Castellfollit. Era una noia jove, no devia tenir més de vint anys i duia un nen als braços. El nen plorava i també la vaig sentir sanglotar a ella, quan va ser a prop meu. S'aferrava al nen, em va semblar, amb desesperació. En arribar al meu davant, va mirar-me fixament, tant que em vaig arribar a sentir incòmode davant la insistència de la seva mirada. Si jo només sóc un arbre vell, inútil, mutilat...
Després va abraçar el nen, desfeta en llàgrimes, i el va deixar dins una de les meves esquerdes irreparables. La noia va arrencar a córrer i la criatura va seguir plorant encara més fort, dins les meves entranyes. Vaig sentir com una glopada de vida m'omplia i em feia tornar les ganes de viure, però no vaig poder entretenir-me massa en l'emoció perquè de seguida vaig sentir veus d'homes que cridaven, pujant pel mateix camí que havia fet la noia. No calia tenir centenars d'anys per endevinar que no portaven bones intencions. Anaven armats i les paraules els delataven: matar, estimbar, engegar un tret, deixar morir...
Vaig invocar el vent, el nostre vent, i vaig desitjar vehementment que bufés amb força, que xisclés i udolés per ofegar el plor d'aquell innocent que s'havia refugiat en el meu ventre esquerdat. I el Vent de bosc va acudir en la meva ajuda. De sobte, la seva suau remor va convertir-se en fuet poderós que atiava tots els arbres del bosc. Roures, alzines, freixes, aladerns, falgueres i també els meus malmesos i inútils germans castanyers movien les fulles, vinclaven les branques i atordien tot ésser viu d'aquell paratge. Tots menys el nen. El nen seguia plorant, però ningú no el podia sentir perquè el bramul poderós del bosc ho silenciava tot amb el seu embat.
Al cap de dos dies, quan el vent ja tornava a ser l'oreig suau del capvespre, un home i una dona pujaren, seguint les passes de la noia i els seus perseguidors. Els va resultar fàcil trobar el nen; el seu vagit era ja dèbil, però a estones continuava plorant. Van agafar-lo entre exclamacions d'alegria, mentre li feien petons i moixaines. Després van posar-se a plorar.
No m'he tornat a queixar mai més de la meva inutilitat i això que d'aquell fet ja en fa vuitanta anys. N'espero viure vuitanta més, vuit-cents si convé. I és que ara ja sé quin és el sentit de la meva vida.

5. Figuera de la Finca de les Muralles - *Ficus carica* - Família: Moràcies

CARACTERÍSTIQUES: La figuera és un arbre caducifoli d'escorça llisa i grisenca. Té la copa densa, arrodonida i sovint molt ramificada. Les fulles són molt característiques: palmades i grans, peludes i aspres, de color verd fosc a l'anvers i coriàcies i més pàl·lides al revers.
Cultivada des de temps antics, la figuera es torna silvestre amb facilitat en terrenys secs i assolellats amb sòls humits i profunds. Les parts verdes de l'arbre contenen làtex, substància que s'espesseix en entrar en contacte amb l'aire i que pot produir reaccions al·lèrgiques de caràcter lleu si entra en contacte amb la pell.

USOS: Antigament, el làtex de la figuera s'utilitzava per quallar la llet, combatre la càries dental i tractar les berrugues.

CURIOSITAT: La figuera va ser una de les primeres plantes cultivades per l'home, fins i tot abans que el blat, l'ordi o els llegums.

FIGUERA DE LA FINCA DE LES MURALLES: Gaudeix d'excel·lent salut. Es manté en aquest indret des de fa molts anys, qui sap si per l'ombra que produeix el seu dens fullatge els mesos càlids de l'any, o bé pels seus fruits. L'escorça presenta poques estries, i al tronc s'hi conserven les cicatrius de les branques tallades temps enrere.
La finca rep el seu nom de la muralla exterior de Poblet que delimita la vinya, que gestiona l'empresa Torres. A prop de la figuera es troba la Granja Mitjana, originària de l'època romana i lloc on es van instal·lar els monjos que, al segle XII, van arribar la zona per fundar-hi el Monestir de Poblet.

PERÍMETRE DEL TRONC A 1.30 m	4.72 m
PERÍMETRE A LA BASE DEL TRONC	6.58 m
ALÇADA	8.50 m
AMPLADA DE LA COPA	13.20 m

SITUACIÓ:
Coordenades GPS de l'aparcament: X, Y: 339403, 4582684
(Aparcament del Monestir de Poblet)
Lon, Lat: 1º4'45.9190", 41º22'46.7722"
Coordenades GPS de l'arbre: X, Y: 338963, 4582709
Accés a peu:

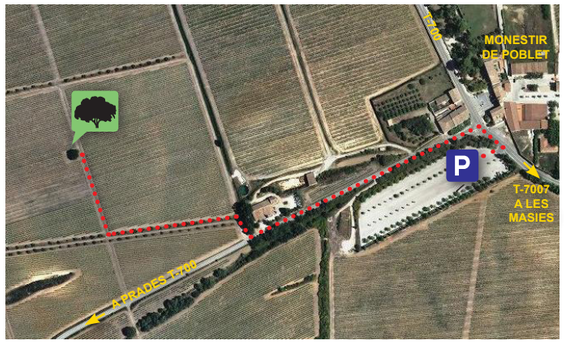

COM UNA REINA

Sóc un arbre mediterrani, quin gran regal! Els veïns de dalt que tant aprecien les nostres platges, poc saben on resideix l'essència de la Mediterrània. I vosaltres que ho sabeu? Diu la saviesa popular que la Mediterrània desapareix on no hi creix una figuera i no hi brama el ruquet. Per això, tot el que s'explica de mi té com a escenari les terres que envolten aquest mar.
Per començar, sóc el primer arbre amb nom propi que s'esmenta a la Bíblia –l'altre, l'arbre de la vida, ja veieu que té un nom abstracte i espiritual– i ja se m'hi atorga una utilitat: les meves fulles són les encarregades de tapar les vergonyes d'Adam i Eva expulsats del paradís. Després d'això vaig viure un temps –i no sabria dir quant– en l'anonimat, però aviat els grecs em van rescatar. Grecs, romans i molts altres pobles de la Mediterrània em van considerar símbol de fecunditat, de fertilitat i també d'hospitalitat. Això explica que jo sempre estigués present en les entrades dels pobles i de moltes cases.
Més endavant, vaig caure en desgràcia perquè Jesús em va maleir. No a mi particularment, sinó a una avantpassada meva, però com pesa la consciència col·lectiva en la meva espècie! Quasi tant com en la vostra! Es veu que Jesucrist, acalorat de caminar pel desert, tenia set i va veure una figuera. S'hi atansà per saciar-se amb les figues i en comprovar que no n'hi havia cap, es va enutjar tant que la va maleir. Després només va faltar que Judes es pengés d'una figuera per acabar-ho d'adobar. Segurament, per aquest motiu diuen que els cristians no ens estimen gaire.
Només és un rumor. Dono fe que a collir les meves figues, quan estan al punt , hi acudeix tothom, cristians i pagans.
Jo, a diferència dels meus companys, sempre lamentant-se d'estar sols, sola visc com una reina: enmig del sembrat, en un marge, entre les esquerdes d'una roca, a la punta d'un bosc espès, o com aquí mateix, enmig d'una vinya. Què més puc demanar que aixecar-me imponent per damunt d'aquests ceps, eixamplant la vista i albirant l'horitzó?
Només hi ha una cosa que supera la meva acceptada solitud i és, oh paradoxa! la companyia. Però no pas la companyia d'altres arbres, no. A mi m'agrada la vostra companyia, la dels homes, les dones i els nens. Jo no necessito ni adobs, ni fertilitzants i ben poca aigua. Força sol, això sí, i famílies, famílies senceres a l'ombra de la meva capçada, xerrameca i discussions, xivarri de canalla empaitant-se i fent-me pessigolles a la soca, l'aroma dels seus plats a l'hora de dinar, veure'ls dormir plàcidament la migdiada... Aquest és el meu millor revitalitzant, les famílies a la vora. De tant en tant una dosi de famílies i sempre em trobareu amb les fulles verdes i fresques i les figues dolces i sucoses. Ja ho sabeu, sempre que vegeu una figuera, acosteu-vos-hi sense por; vosaltres i ella en sortireu beneficiats. I també, que vingui Jesucrist i ho vegi, que per una figuera borda que va ensopegar, no cal que ho paguem totes, oi?

6. Lledoner de Poblet - *Celtis australis* - Família: Ulmàcies

CARACTERÍSTIQUES: El lledoner és un arbre que pot assolir grans dimensions. Té l'escorça llisa i de color gris, la copa és esfèrica i les fulles estan acabades en una punta allargada i corbada, amb base asimètrica.
Aquesta espècie de fulla caduca té tendència a buidar interiorment el tronc. Produeix uns fruits comestibles i rodons, que primer són verds, i després grocs, blaus i, finalment, negres. És llavors quan ja estan totalment madurs.

USOS: La fusta del lledoner, molt flexible, era utilitzada antigament per a la fabricació d'eines agrícoles. El brancatge es destinava a l'alimentació del bestiar, i els fruits, per al consum humà.

CURIOSITAT: Segons la tradició, els pastors feien flautes amb fusta de lledoner, i es deia que la seva música espantava els llops.

LLEDONER DE POBLET: Creix a tocar del recinte del Monestir de Santa Maria de Poblet, vora la carretera T-700 que va cap a Prades. Es podria haver mantingut en aquest indret per l'ombra que hi aportava quan la gent es desplaçava en carro o a peu. Presenta una gran vitalitat, amb un tronc envoltat per una escorça grisenca amb poques estries. La copa és molt densa de branques, algunes de les quals es creuen entre si.
El lledoner està situat a prop de la creu de terme de l'exterior de Poblet, no gaire lluny de la Granja Mitjana, originària de l'època romana i lloc on es van instal·lar els monjos que, al segle XII, van arribar la zona per fundar-hi el Monestir de Poblet.

PERÍMETRE DEL TRONC A 1.30 m	3.60 m
PERÍMETRE A LA BASE DEL TRONC	5.92 m
ALÇADA	15.90 m
AMPLADA DE LA COPA	17.27 m

SITUACIÓ:
Coordenades GPS de l'aparcament: X, Y: 339403, 4582684 (Aparcament del Monestir de Poblet)
Lon, Lat: 1º4'45.9190", 41º22'46.7722"
Coordenades GPS de l'arbre: X, Y: 339337, 4582703
Accés a peu:

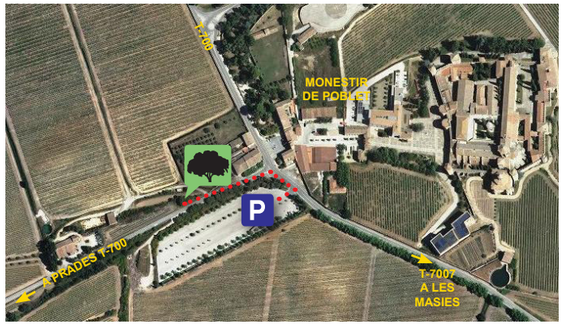

ORNAMENTAL

Diuen de mi que sóc un arbre amable, màgic, discret, acollidor... Rucades! No ho sap ningú que estic molt emprenyat. S'hi han abocat rius de tinta, sobre mi, sobre nosaltres, els lledoners. Fins i tot un savi em va atribuir aquestes paraules:

Viatger, escolta:
Sóc la taula del teu bressol,
la fusta de la teva barca,
la superfície de la teva taula,
la porta de la teva casa.
Sóc el mànec de la teva eina,
el bastó de la teva vellesa.

Alça, Manela! I boniques que són, però meves no, en tot cas d'algun dels meus majors; no li diré mentider perquè el savi era Rabindranath Tagore, Premi Nobel de Literatura, fa més de cent anys. De pagès, però il·lustrat, jo, i a la literatura i als savis els tinc un gran respecte.
Tot plegat, molt maco, però jo sóc l'arbre de les forques, os pedrer! I ningú no se'n recorda. De la meva fusta en sortien moltes de les eines necessàries pel pagès: els mànecs de les aixades, de les falç, de les destrals, dels pics i masses, els jous per enganxar els animals al carro, les mangales... i sobretot, sobretot les forques. Vatua l'olla! De les meves branques i només de les meves en sortien les forques. Que què són les forques? Les forques són unes eines amb el mànec llarg acabades en unes puntes, de dues a sis, també llargues que serveixen, servien, per ventar. Ventar? Sí, separar el gra de la palla, un cop feta la batuda del sembrat. Tampoc no sabeu que és la batuda? *Ostic*, nanos! Com podeu haver oblidat una feina tan important per l'home.

Fa vuit mil anys que es conrea el blat i, fins fa poc, sempre s'havia ventat amb les forques. Ara, les forques han passat a millor vida, ornamental, em sembla que en diuen. Doncs perquè ho sapigueu, de mi encara se n'ha fet un altre ús més important per la humanitat. Les meves branques també servien per fer els cèrcols de les rodes. La mar salada! La roda sí que va ser un invent dels grossos! És més jove que el blat, només té uns cinc mil cinc-cents anys, però no seríem on som si algú un dia no hagués vist que les meves branques es deixaven doblegar tan bé. A mi la roda, el carro i la mula em semblen un gran *adelanto*, però renoi! n'hi ha que no estan mai contents. És veu que la roda feia massa poc soroll, no feia cap olor, no lliscava prou de pressa. I van i s'inventen el motor! Tan útil i necessari com jo era, m'han ben fotut! Ara ni forques, ni rodes, ni falç, ni destrals, ni pics, ni jous.
No n'hi ha prou en haver-me quedat ornamental, jo també, que he de suportar aquest soroll infernal d'un dels seus beneficiats, el cotxe. Els cotxes del món sencer passen per aquí davant: de Poblet a Prades, de Poblet a Vimbodí, de Riudabella a Poblet, de Prades a Poblet, de Poblet a Castellfollit... Cada dia els he de sentir com ronquen, amunt i avall, ara et veig, ara no et veig, amb aquella ferum de gasolina que m'encén la sang i aquells espetecs que són com un càstig. *Mecagon* la sang d'un banc!

7. Cedre del Jardí dels Salesians - *Cedrus sp.* - Família: Pinàcies

CARACTERÍSTIQUES: El cedre és un arbre de fulla perenne, escorça grisenca, tronc robust i forma piramidal. Les branques naixen del tronc horitzontalment, amb l'extrem inclinat cap a terra. Per diferenciar aquest arbre d'un pi, cal fixar-se en les fulles: en el pi s'agrupen per parelles, i en el cedre ho fan d'una en una, o bé en grupets. Les pinyes d'aquesta espècie són llises i arrodonides i contenen llavors amb una ala membranosa que afavoreix que, en la maduresa, siguin dispersades pel vent.

USOS: La fusta de cedre s'utilitza per a fer olis essencials, i també per fer encens.

CURIOSITAT: Ateses les seves propietats, l'oli essencial de cedre pot ser aplicat en animals com a repel·lent d'insectes.

CEDRE DEL JARDÍ DELS SALESIANS: L'imponent cedre del Jardí dels Salesians supera els 30 metres d'alçada. Presenta un bon estat de conservació, i només són secs els extrems apicals d'algunes branques. S'hi observen les cicatrius de branques tallades en ser malmeses per ventades, fet que provoca un cert desequilibri en la forma de la copa.
Se situa a l'entrada al recinte del Monestir de Poblet, acompanyat d'altres espècies vegetals, dins d'un jardí privat al recinte dels Salesians, gestionat per aquesta congregació religiosa. Al costat d'aquest cedre va existir-ne un altre encara més gran, que va ser arrencat de soca-rel per la forta ventada del 24 de gener de 2009.

PERÍMETRE DEL TRONC A 1.30 m	4.64 m
PERÍMETRE A LA BASE DEL TRONC	6.58 m
ALÇADA	32.00 m
AMPLADA DE LA COPA	20.60 m

SITUACIÓ:
Coordenades GPS de l'aparcament: X, Y: 339403, 4582684
(Aparcament del Monestir de Poblet)
Lon, Lat: 1º4'45.9190", 41º22'46.7722"
Coordenades GPS de l'arbre: X, Y: 339434, 4582815
Accés a peu:

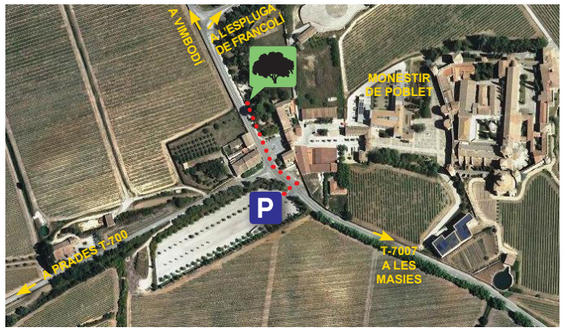

EL CEDRE I LA ROSA

El cedre va enamorar-se de la rosa. Ell tenia dos-cents anys, ella només dos dies. El cedre, a la rosa, amb la seva mirada de càmera lenta amb lent d'augment, no deixava de contemplar-la nit i dia, dia i nit; somniava despert, prendre-la suaument en una branca i ascendir-la fins al seu cim per ensenyar-la al món, per ensenyar-li el món. La rosa, al cedre ni l'afigurava; ves si n'era de petit el seu!
Els dies de la rosa van passar, l'esplendor, la gràcia, l'encís, i el cedre va veure consternat com els seus pètals es marcien, primer un a un i després tots. Finalment, una insignificant glopada de vent la va fer caure a terra.
No havia vist mai tan abatut el cedre. Alacaigut, trist i melancòlic no aixecava el cap de terra i no trobava consol en res. Tot allò que abans l'omplia de vida en el nostre Jardí dels Salesians, havia perdut el valor per a ell. Amb discreció vaig moure les meves branques de saüc per poder fregar les seves; només era un arbust jo, i més jove, però sabia quelcom que potser el cedre encara no havia hagut de comprovar: que els mals d'amor sempre han estat difícils de curar. El cedre, des de les altures em va mirar i va parar orella.
-N'hi haurà d'altres, Cedre.
I vaig afegir, encara matxucat pel meu últim desengany.
-I no t'hi capfiquis, que totes són iguals.
El cedre va trigar anys a agafar peu i recuperar-se. Només després d'haver passat tant de temps va voler tornar-se a mirar les roses. El roser de la seva rosa havia mort i va haver d'atalaiar lluny per trobar-ne un altre. No tant, tanmateix. Va descobrir-lo a l'altra punta del jardí i abans que el roser, va albirar les roses. Uns quants anys més mirant-se les roses i jo ja veia que el cedre tornava a ser el de sempre –potser altra vegada enamorat?– Un vespre el cedre va posar la seva branca més baixa sobre la meva més alta i em va dir:
Tenies raó, Saüc, totes són iguals. Aquestes, totes són iguals, però cap d'igual a la meva.

8. Xiprers dels Torrents - *Cupressus sempervirens* - Família: Cupressàcies

CARACTERÍSTIQUES: El xiprer, arbre de fusta dura i aromàtica, té un tronc recte envoltat d'una escorça dura d'un color bru o grisenc, esquerdada en els exemplars adults. Té les fulles petites i primes, de color verd fosc, que recobreixen densament les branques de manera permanent. Viu en ambients càlids i assolellats, en zones de precipitacions irregulars. És molt longeu, i en alguns casos pot superar els 1.000 anys.

USOS: La fusta de xiprer és molt duradora, i molt resistent a l'acció de fongs i insectes. Per aquest motiu, tradicionalment s'ha utilitzat per construir vaixells, bigues, portes, taüts i tarimes.

CURIOSITAT: Els xiprer és símbol d'hospitalitat. Antigament, dos exemplars de xiprer al costat d'una casa indicaven als viatgers que allà s'oferia menjar i llit.

XIPRERS DELS TORRENTS: Del conjunt de xiprers que envolten l'ermita, en destaquen dos situats a la part frontal dreta. El de major dimensions té l'escorça gris i ennegrida, i l'ha perduda en alguns trams. Aquest arbre supera els 20 metres d'alçada, amb la característica copa allargada.
L'ermita de la Mare de Déu dels Torrents, copatrona de Vimbodí, té l'origen al segle XV, arran de la troballa en aquest lloc d'una imatge de la Verge. El temple actual data de 1714. Es calcula que els quatre xiprers més grans del recinte es van plantar en aquella mateixa època.

PERÍMETRE DEL TRONC A 1.30 m	2.35 m
PERÍMETRE A LA BASE DEL TRONC	3.18 m
ALÇADA	21.80 m
AMPLADA DE LA COPA	6.42 m

SITUACIÓ:
Coordenades GPS de l'aparcament: X, Y: 337907, 4584481
(Aparcament de l'Ermita dels Torrents)
Lon, Lat: 1º3'39.8167", 41º23'43.9355"
Coordenades GPS de l'arbre: X, Y: 337942, 4584403
Accés a peu:

L'ERMITA I JO

Jo era molt jove quan es va inaugurar l'ermita. Ben just, un plançó incert de xiprer, però si dues qualitats mantenim els arbres, des de la nostra naixença i per anys que passin, són les de veure i escoltar. Quiets, palplantats i aparentment sense ànima, ens assabentem de tot. Diu la llegenda que hi ha arbres que parlen, però puc assegurar que a ningú de la meva família, *cupressus sempervirens*, no l'han deixat intervenir mai en cap conversa. Per això, treure l'entrellat de tot allò que veiem i sentim ens manté molt de temps ocupats. Amb els anys, i en el meu cas en són trescents, esdevenim veritables enciclopèdies de vida i història.
Les obres de l'ermita havien durat tres anys, vaig sentir explicar aquell mateix dia, i eren un encàrrec del monjo apotecari de Poblet, fra Magí Alandó. Havien començat el 1714, l'any fatídic per Catalunya, quan tothom ens va abandonar i vam quedar a mercè de Felip V, el qual ens va fer pagar car el nostre suport a l'arxiduc Carles d'Àustria. Quan les obres es van acabar, vaig ser plantat amb un altre company al davant de la façana principal de l'ermita. El meu lloc era, és, privilegiat; just davant de la porta d'entrada ho he vist, ho veig, i voldria poder dir que ho veuré tot, perquè si he sobreviscut tres segles, què m'ha d'impedir de fer-ho tres segles més? Però no vull ser fatxenda; la meva alçària de més de vint metres no només pregona la meva fortalesa, sinó també la meva fragilitat. Arbres més alts he vist caure en tots aquests anys, més alts i més robustos que jo.
Amb el meu posat desmenjat, no em perdo detall de res. L'interior de l'ermita, en línia recta fins al retaule, és el meu domini. Ara mateix l'espai del retaule és ocupat per una pintura que m'embadaleix cada vegada que obren la porta, l'Assumpció de la Mare de Déu. Pel que he sentit parlar, recorda Murillo, Ticià, Guido Reni i Ribera, tots alhora, però l'autor no és pas cap d'ells. Ho puc dir jo que el vaig conèixer; es deia Adrià Campdesunyer, i va pintar aquesta meravella cap a la meitat del segle XX. L'empremta de la seva obra ha quedat estampada pel poble de Vimbodí.
Des d'aquí he vist esculpir retaules i destruir-los, venerar l'ermita i profanar-la. He sentit renecs i pregàries, paraules d'amor i també d'odi. Pel meu davant hi desfilen els nuvis i els convidats, els creients i els turistes, la imatge de la Mare de Déu, la devoció i el fervor. He vist dinars de germanor, processons per la secada i ballades de sardanes, he gaudit l'entusiasme i he patit l'abandó. Tot el que ha viscut l'ermita, de tres-cents anys ençà, ho he viscut jo.
Perquè em sento part d'aquest espai, però tothom em veu només com un arbre, a vegades quan la gent em passa a fregar, sento la temptació de cridar-los. Si algun dia aconseguís la seva atenció, m'agradaria dir-los que sóc aquí des d'un temps que no s'imaginen, i que he vist i escoltat de tot, i que els podria explicar moltes històries, i que... Tantes coses els hi explicaria! Però ja ho sabeu, jo, *cupressus sempervirens*, no puc parlar, només veure i escoltar.

9. Pollancre dels Torrents - *Populus nigra* - Família: Salicàcies

CARACTERÍSTIQUES: El pollancre té un tronc estret, recte i grisós, dotat d'unes costelles negres que apareixen a mesura que l'arbre es fa adult. La seva copa és, en general, oberta, poc densa i estirada, i es caracteritza per la presència de fulles verdes per les dues cares. A finals de primavera les llavors, envoltades d'una abundant borra cotonosa, donen lloc a una gran catifa blanca en dipositar-se sobre el terreny.
És un arbre de fulla caduca, amb peus masculins i femenins diferenciats. A causa de les seves necessitats hídriques, s'acostuma a trobar prop de rius, torrents i indrets amb presència d'aigua. El pollancre és de creixement ràpid i baixa longevitat, ja que rarament supera el centenar d'anys.

USOS: La seva fusta és d'un color groc blanquinós, elàstica, molt tova i poc densa, per la qual cosa s'utilitza per a la fabricació de caixes d'embalar, llumins, escuradents i pasta de paper.

CURIOSITAT: Durant molts anys, l'escorça dels pollancres joves s'ha fet servir per combatre el mal de cap lleu, a mode d'aspirina natural.

POLLANCRE DELS TORRENTS: Aquest pollancre, o xop, com s'anomena popularment en aquestes contrades, destaca per la seva alçada, de més de 35 metres. Creix a tocar de la llera del torrent i, malgrat tenir alguna branca seca, presenta un bon estat de conservació. Té un perfil allargat, amb un tronc desproveït de branques durant els primers metres i recobert d'una escorça fortament estriada. A la part alta del tronc apareixen branques disperses que donen lloc a una copa esclarissada però amb una amplada força important.
Situat a la zona de taules més propera al torrent i a la carretera, aquest arbre és el més alt de tots els que formen el grup d'arbres catalogats de Vimbodí i Poblet, i també un dels de major capçada.

PERÍMETRE DEL TRONC A 1.30 m	2.60 m
PERÍMETRE A LA BASE DEL TRONC	4.95 m
ALÇADA	35.70 m
AMPLADA DE LA COPA	23.55 m

SITUACIÓ:
Coordenades GPS de l'aparcament: X, Y: 337907, 4584481
(Aparcament de l'Ermita dels Torrents)
Lon, Lat: 1º3'39.8167", 41º23'43.9355"
Coordenades GPS de l'arbre: X, Y: 337929, 4584432
Accés a peu:

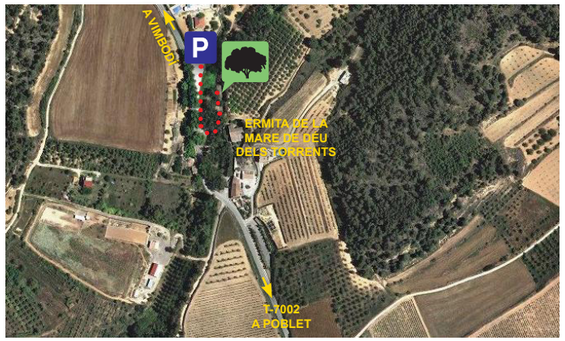

EL VIGILANT DEL CANYAR

A aquells d'allà dalt, jo els hi dic els
pretensiosos. Sempre amunt, amunt!
Què es pensen? Que arribaran al cel,
potser? Tants anys que presumeixen
de tenir i encara no han aprés que no
es tracta de créixer només en una direcció! Tots allí juntets, fent conxorxa,
sempre en tramen alguna. Es pensen
ser de classe alta perquè són més a
prop de la Verge; per això s'estan tan
drets i enravenats. Al principi només
eren dos, els van plantar en acabar
l'ermita; després van augmentar la
família. I és clar! La gent els veu de
seguida, els mira, els admira i ells,
encantats, no s'immuten, però ja sé
jo que l'autoestima els creix a marxes
forçades.
A mi m'ha tocat la xicalla, els berenars a
la font, les caigudes al torrent –quan
corre l'aigua per sota la passera, que
cada vegada menys– les corredisses
dels nens, els renys de les mares...
Ells són els xiprers altius, però jo sóc
el pollancre –el xop, com diuen per
aquí– de capçada ampla, de branques acollidores, que es vincla amb
el vent. Ells tenen tres-cents anys i
presumeixen de senyorejar l'ermita,
però jo ja era aquí quan un pagès va
trobar la imatge de la Mare de Déu al
canyar, allà recte el nas.

I si no hi era, m'ho hauré imaginat;
ens passa a vegades als arbres
que de tant i tant pensar
l'entrellat no podem treure
entre ficció i realitat.
I tot i que avui, de canyes poques,
de fa un temps ençà
m'he promès que seria
el vigilant del canyar;
no vull que res se m'escapi
si mai més torna a passar.
Mes ara tinc un problema,
que de tant i tant atalaiar
els ulls em fan pampallugues
i l'espinada se m'ha torçat.

Edita: Ajuntament de Vimbodí i Poblet i Paratge Natural de Poblet
Continguts i fotografies: Patrick Viñas (CTFC) i Ajuntament de Vimbodí i Poblet
Maquetació: Dep. de Comunicació del CTFC
Dipòsit legal: L 1629-2015

parcsnaturals.gencat.cat